

1. Referentie

Referentie	De Witte, H. & Vandoorne, J. (2001). Zingeving via maatschappelijke houdingen: zijn jongeren progressiever of individualistischer dan ouderen? In H. De Witte, M. Elchardus, C. Gruwez, K. Raes, B. Roebben, J. Siongers & J. Vandoorne (Eds.), <i>Openheid of leegte? Over zingeving bij jongeren</i> (pp. 75-97) (Diroo-cahiers 7). Leuven/Leusden: Acco.
Taal	Nederlands
ISBN	90-334-4911-0
Publicatievorm	Bijdrage in reader

2. Abstract

Het artikel is gebaseerd op de resultaten van een grootschalig onderzoek naar de levensomstandigheden en perspectieven van jongeren in Vlaanderen. Men spitst zich in deze bijdrage toe op één aspect uit de globale bevraging: de maatschappelijke houdingen van scholieren. 'Maatschappelijke houdingen' vallen uiteen in twee dimensies: het sociaal-economische domein en het sociaal-culturele domein. Er wordt nagegaan hoe jongeren zich plaatsen ten opzichte van deze domeinen. Zijn ze op beide vlakken progressief of conservatief?

Daarnaast wordt onderzocht hoe jongeren van volwassenen verschillen in hun opvattingen met betrekking tot beide opiniedimensies.

Tot slot gaat men na welke waarden aan de grondslag liggen van de houdingen die jongeren innemen.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Samenleving & politiek
Trefwoord(en)	Arbeidsethos, autoritarisme, breuklijn, conservatief, etnocentrisme, individuele vrijheid, progressief, rolverdeling, sociaal-cultureel, sociaal-economisch

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Hans De Witte & Jan Vandoorne (auteurs) HIVA Centrale Administratie Parkstraat 47 3000 Leuven Tel: 016/ 32 33 70 Fax: 016/ 32 33 44 hiva@kuleuven.be http://www.hiva.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Hoe plaatsen jongeren zich op economisch en op cultureel vlak: zijn ze op beide vlakken progressief of conservatief? Hoe positioneren de ondervraagde jongeren zich ten opzichte van volwassenen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek met schriftelijke enquête. De leerlingen dienden uitspraken te beoordelen op een vijfpuntenschaal. Deze gegevens werden daarna vergeleken met bestaand cijfermateriaal inzake de houdingen van volwassenen.
Onderzochte groep	3149 jongeren uit het gewoon voltijds secundair (tweede en derde graad).
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Sociaal-economische opvattingen	Gemiddeld scoren de Vlaamse jongeren 6,1 op de tienpuntenschaal die 'sociaal-economische progressiviteit' meet. Op sociaal-economisch vlak zijn jongeren als eerder progressief of links te beschouwen.
Sociaal-culturele opvattingen	Op de schaal die de attitude ten opzichte van niet-traditionele gezinsvormen en met betrekking tot de rolverdeling tussen mannen en vrouwen meet, scoren de Vlaamse jongeren gemiddeld 6,0 op 10, wat aan de (licht) progressieve kant ligt. Op de schaal die het traditionele arbeidsethos meet, scoren Vlaamse jongeren 5,0. Dit betekent dat ze eerder neutraal staan ten opzichte van het traditionele arbeidsethos. Op de schaal die de houding ten aanzien van vreemdelingen meet, scoren de Vlaamse scholieren 4,9 op. Op de schaal die hun autoritarisme meet, scoren de bevraagde jongeren 6,4 op 10. Over het algemeen zijn Vlaamse jongeren vrij autoritair. Op sociaal-cultureel vlak is het beeld dus niet echt eenduidig. Inzake de tolerantie voor alternatieve gezinsvormen, en inzake de beoordeling van traditionele rolpatronen tussen mannen en vrouwen, scoren de bevraagde scholieren eerder progressief. Deze houding wordt echter in zekere mate 'geneutraliseerd' door hun vrij autoritaire instelling. Wat het arbeidsethos en de beoordeling van vreemdelingen betreft, scoren de scholieren eerder neutraal. Alles bij elkaar genomen blijken de ondervraagde scholieren dus geen uitgesproken standpunt in te nemen op sociaal-cultureel vlak.
Sociaal-economische opvattingen vergeleken met die van volwassenen	Iets meer dan 55% van de volwassenen vindt dat de overheid ingrijpende maatregelen moet nemen om de verschillen tussen hoge en lage inkomens te verkleinen. Bij de jongeren bedraagt dit 'slechts' 42%. Bij de volwassenen is ongeveer 62% ervan overtuigd dat "arbeiders nog steeds moeten strijden om een gelijkwaardige positie in de maatschappij te krijgen". Bij de jongeren stemt slechts 42% met deze stelling in. Er worden twee conclusies getrokken. Vooreerst stellen de scholieren zich iets minder progressief op dan de volwassenen. Ten tweede blijkt dat dit verschil voor een deel te wijten is aan de hogere proportie jongeren die voor de neutrale middencategorie kiest. Dit is wellicht een indicatie van het feit dat veel jongeren nog geen uitgesproken mening hebben ontwikkeld over deze thema's.
Sociaal-culturele opvattingen vergeleken met die van volwassenen	Inzake het sociaal-culturele gedachtegoed werden drie deelaspecten vergeleken tussen scholieren en volwassenen. De schaalesscore wat betreft het arbeidsethos verschilt van beide leeftijdsgroepen niet. De scholieren scoren gemiddeld 5,0 op 10, terwijl de volwassenen 5,2 op 10 scoren. Wat de negatieve houding ten aanzien van vreemdelingen betreft, nemen de scholieren een iets minder negatief standpunt in dan de volwassenen. Ook wat autoritaire opvattingen betreft, profileren de scholieren zich als minder conservatief dan de volwassenen. De resultaten suggereren dat de bevraagde scholieren een iets progressiever standpunt innemen op cultureel vlak dan de volwassenen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

De Witte, H., Hooge, J. & Walgrave, L. (2000). *Jongeren in Vlaanderen: gemeten en geteld. 12-tot 18- jarigen over hun leefwereld en toekomst*. Leuven: Universitaire Pers.

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Het artikel is gebaseerd op de resultaten van een omvangrijk wetenschappelijk onderzoek naar de levensomstandigheden en perspectieven van jongeren in Vlaanderen (De Witte, Hooge & Walgrave, 2000). Het onderzoek werd uitgevoerd door een interdisciplinair samenwerkingsverband van vijf onderzoeksgroepen van de K.U.Leuven. Het doel van het onderzoek was een inventaris te maken van de subjectieve leefwereld van jongeren.

Leerlingen uit het gewoon voltijds secundair onderwijs werden via een gestratificeerd tweetrapssteekproefdesign bevraagd. Het bevraagde segment scholieren vormt dus een representatief staal van de populatie scholieren in Vlaanderen.

In het artikel worden niet alle gegevens uit het onderzoek besproken. Men spitst zich toe op één specifiek aspect uit de globale bevraging, dat relevant is voor het thema 'zingeving': de maatschappelijke houdingen van scholieren.

Men ging na hoe jongeren zich plaatsen op zowel sociaal-economisch als sociaal-cultureel vlak: zijn ze op beide vlakken conservatief of progressief?

Daarna werd onderzocht hoe de ondervraagde jongeren zich positioneren ten opzichte van volwassenen. De opvattingen van de scholieren met betrekking tot beide dimensies werden vergeleken met vergelijkbaar cijfermateriaal, gevonden in onderzoek dat bij representatieve steekproeven van volwassenen in Vlaanderen werd verzameld.

Uit dit alles kwam naar voren dat Vlaamse scholieren een eerder progressief standpunt innemen op sociaal-economisch vlak. Sociale ongelijkheid vinden ze in principe onrechtvaardig. Over de wijze waarop deze ongelijkheid bestreden moet worden, is er in hun midden echter minder overeenstemming.

Op sociaal-cultureel vlak lijken ze geen uitgesproken standpunt in te nemen. Inzake 'eerder' zachte indicatoren, zoals de beoordeling van gezinsvormen en rolpatronen scoren ze eerder progressief. Deze houding wordt echter in zekere mate 'geneutraliseerd' door hun vrij autoritaire instelling.

De houding van de bevraagde scholieren krijgt echter meer reliëf door ze te vergelijken met de positie van de volwassenen in de samenleving. Uit deze vergelijking blijkt dat de scholieren zich minder progressief opstellen op economisch vlak, terwijl ze zich wat progressiever lijken op te stellen op cultureel vlak.

Welke zingeving verkiezen jongeren nu? Individuen die zich op cultureel vlak progressief opstellen, vertonen een voorkeur voor de basiswaarde 'vrijheid'. Eenzelfde waarde ligt aan de basis van de voorkeur voor economisch conservatisme. Ook deze individuen kiezen immers de individuele vrijheid. De vergelijking tussen de opvattingen van de scholieren en deze van de volwassenen, suggereert dat scholieren een sterkere voorkeur uitspreken voor houdingen die gestoeld zijn op de voorkeur voor de individuele vrijheid (cultureel progressief en economisch conservatief). De basiswaarde van de vrijheid lijkt dan ook aan de basis te liggen van hun maatschappelijke opvattingen.